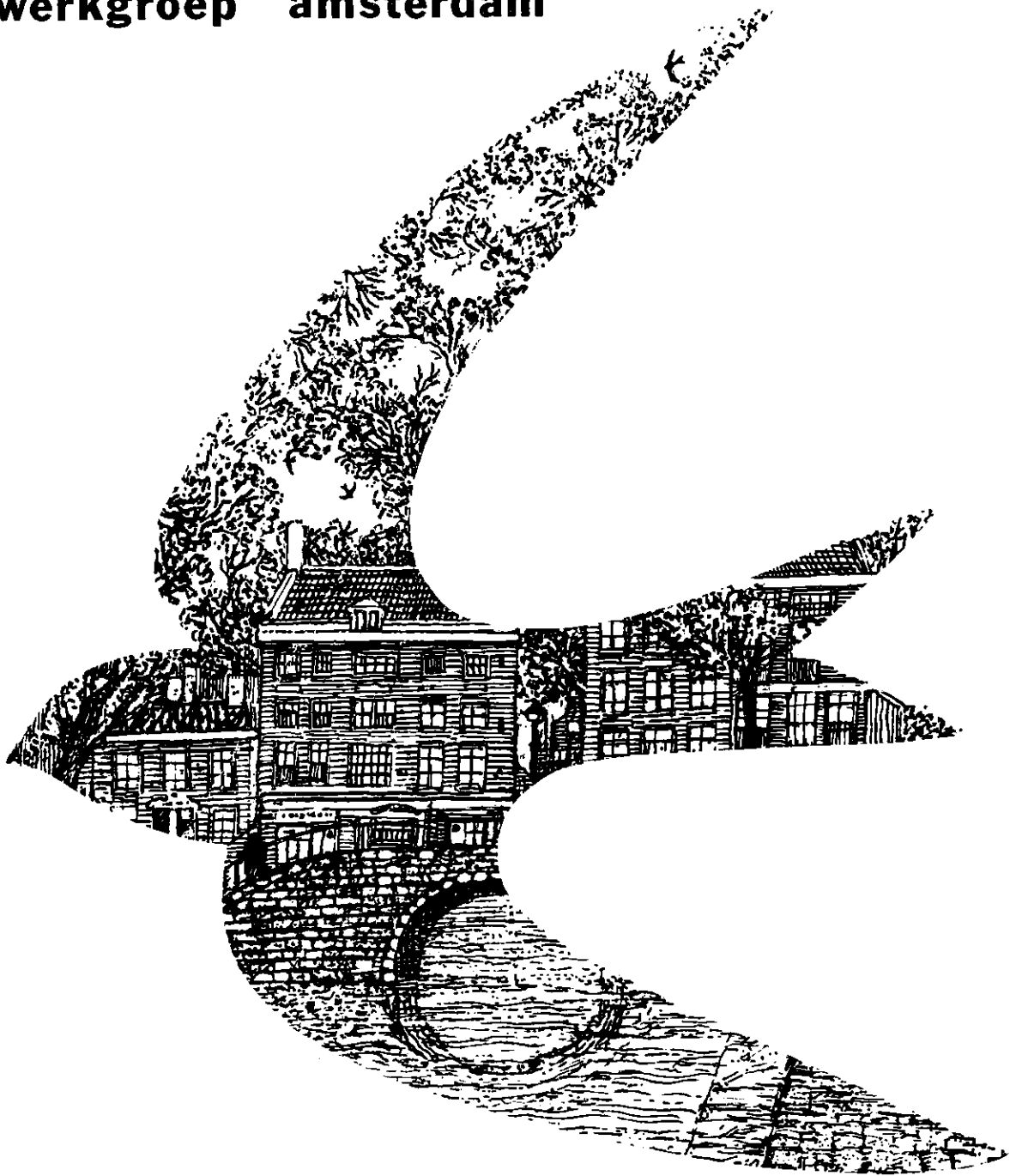

DE GIERZWALUW

vogelwerkgroep amsterdam

jaargang 29 (1991), nr 3

VOGELWERKGROEP AMSTERDAM

De Gierzwaluw

redactie:

Annelies Römer, Frank Visbeen

redactieadres:

Baden Powellweg 1, 1069 LB Amsterdam

tel. 020-6191515

adres voor ruilabonnementen en bibliotheek:

Ruud Vlek, Spuistraat 302, 1012 VX Amsterdam

tel. 020-6279024

Bestuur Vogelwerkgroep Amsterdam

voorzitter: Ronald Hofmeester

secretaris: Dirk Jan Tang

penningmeester: Peter Scholten

adres secretaris:

Leidsegracht 18, 1016 CL Amsterdam

tel. 020-6252914

adres penningmeester:

Millingenhof 304, 1106 KV Amsterdam

tel. 020-6971158

lidmaatschap leden: f 20,=

jeugdleden t/m 18 jaar: f 15,=

huisgenootleden: f 10,=

betaling via Postbank 5060400

tuv Vogelwerkgroep Amsterdam te Amsterdam

waarnemingensecretaris:

Peter Scholten, Millingenhof 304, 1106 KV Amsterdam

tel. 020-6971158

veldwerkcommissie:

Ton Eggenhuizen, Frank van Groen, Roy de Haas,

Anja Nusse, Annelies Römer, Ruud Vlek

adres veldwerkcommissie:

Spuistraat 302, 1012 VX Amsterdam

tel. 020-6279024

DE PROBLEMEN ZIJN DE VOGELWERK GROEP NOG NIET UIT

Annelies Römer

Tijdens de laatste jaarvergadering gaf Dirk Jan Tang al te kennen dat dit zijn laatste jaar als secretaris van de Vogelwerkgroep zou zijn. Tijd genoeg dus om een nieuwe secretaris te zoeken. Het bestuur heeft in de loop van de zomer een aantal leden gepolst of zij iets voelden voor een bestuursfunctie, helaas heeft dit nog geen nieuwe secretaris opgeleverd. Tot overmaat van ramp, voor ons en niet voor hem, heeft ook de voorzitter gezegd dat hij graag een opvolger wil hebben, omdat hij de kans gekregen heeft een (avond)studie te gaan volgen.

Jullie begrijpen het al, gezocht: twee bestuurders voor onze vereniging! (meer mag ook).

Ja best, denk je nu, maar wat haal ik me daarmee allemaal op de hals?

Elk bestuur kan er natuurlijk zo veel tijd insteken als het zelf wil, men heeft in de eerste plaats een coördinerende taak. Er is een penningmeester die de rekeningen betaalt en de contributies int. Er is een redactie van de Gierzwaluw die copy verzamelt en er een product van maakt en er is een bibliothecaris die het archief beheert en het toegankelijk maakt voor een ieder die iets over vogels in Amsterdam wil weten. Gelukkig is er ook weer een ploegje dat de excursies organiseert en er is iemand die af en toe een lezing verzorgt. Er is een waarnemingensecretaris die elk kwartaal alles verwerkt wat wij allemaal zien vliegen in de regio. Er zijn twee vogelconsulenten die aanspreekbaar zijn op de belangenbehartiging van de Amsterdamse vogels. Tenslotte is er een restant van een veldwerkcommissie die eerlijk gezegd wel enige versterking kan gebruiken, doordat een groot deel van de leden van deze commissie buiten Amsterdam is gaan wonen.

Het bestuur zal in de eerste plaats in de gaten moeten houden of de genoemde mensen de aan hen gedelegeerde taken uitvoeren. Dat houdt meestal in dat er zo af en toe een (telefonisch) overleg gevoerd wordt en aan het begin van een seizoen een coördinerend overleg over de te plannen activiteiten.

Van de secretaris wordt verwacht dat zijn of haar adres het adres van de Vogelwerkgroep is. De ingekomen post dient te worden verwerkt en er zullen telefoontjes komen met verzoek om informatie van mensen die lid willen worden.

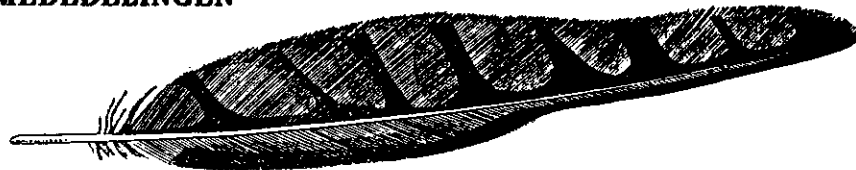
Voor het vervullen van dit secretarisschap is het absoluut geen vereiste dat men een seer deskundig vogelaar is, we zoeken in de eerste plaats iemand die goed bereikbaar is (dat houdt niet in dat je altijd bereikbaar zou moeten zijn, maar wel regelmatig) en die het geen probleem vindt van de bestuursvergaderingen en de jaarvergadering notulen of besluitenlijstjes te maken en af en toe een brief te schrijven.

De voorzitter dient in de eerste plaats leiding te geven, er lopen genoeg mensen rond die je van nuttige informatie kunnen voorzien dus denk niet te gauw dat je niks kunt doen, omdat je niemand kent of niet 'ingewerkt bent in het vogelwereldje'. De Vogelwerkgroep Amsterdam is geen verzameling insiders, integendeel zou ik bijna zeggen en misschien gaat het daarom de laatste jaren juist zo moeizaam. (Hier ligt een uitdaging).

Lieve allemaal! Denk er eens even serieus over na, kijk even om je heen, misschien ken je iemand waarmee je dit samen zou kunnen oppakken, zodat je je niet zo alleen voelt en stel hem of haar voor dit varkentje even te wassen. Dirk Jan Tang 020-6252914 en Ronald Hofmeester 02942-3203 horen graag iets van jullie.

ENKELE HUISHOUDELIJKE MEDEDELINGEN

ENQUETE

Ingesloten bij deze Gierzwaluw treffen jullie een enquête-formulier aan. We zouden het zeer op prijs stellen als je daaraan enige aandacht wilt besteden.

VELDWERK

In het volgende nummer van de Gierzwaluw, waaraan de redactie al naarstig zit te typen, zal weer de nodige aandacht besteed worden aan de onderzoeken die we in de VWG Amsterdam hebben lopen. Nieuwe inventariseerders zijn altijd welkom, maar één concrete vraag is al bij ons binnengekomen. Henk de Groot heeft al jaren de omgeving van de Amstelveense Poel geïnventariseerd, hij woont in dat gebied en weet er erg veel van. De laatste jaren merkt hij echter dat hij niet alle geluiden meer zo goed hoort als hij nodig acht. Hij zou het dan ook zeer op prijs stellen als een paar enthousiaste leden uit die omgeving die taak van hem over zouden willen nemen. Hij wil graag dat er in het voorjaar een paar mensen met hem meelopen, zodat hij zijn kennis kan overdragen. We komen hier op terug, maar geïnteresseerden kunnen hem ook nu wel bellen (020-6414041).

CONTACTAVOND

^{25 feb}
dinsdag ~~28 januari~~ Mallorca in het voorjaar

De vogelwerkgroepleden Hessel Boerboom, Lydia Haafkens, Jennie Peterka, Annelies Römer, Peter Scholten en Willem van der Waal zijn in het voorjaar van 1991 naar dit (meestal) zonnige eiland gereisd. Zij zullen daarover het één en ander vertellen mede aan de hand van foto's, dia's en een stukje video.

Aanvang 20.00 uur in het Hugo de Vries-centrum, Plantage Middenlaan 2 (bellen bij ANR als de deur dicht mocht zijn). Zaal open 19.45 uur, kom gaarne op tijd.

EXCURSIE

Er hebben zich maar liefst drie leden aangemeld die het wel leuk zouden vinden om weer eens wat excursies en wellicht ook weekenden te organiseren! Hulde aan Gerard Blommenstein, Ellen de Bruin en Dik Brijs. Zij zullen zo gauw mogelijk de koppen bij elkaar steken om plannen te smeden. Binnenkort hoort u meer.

Intussen organiseert het bestuur nog een traditionele januari-excursie naar de Amsterdamse waterleidingduinen. Dit om de continuïteit er in te houden:

^{8 feb}
zaterdag ~~25 januari~~ Amsterdamse Waterleidingduinen

We gaan met eigen vervoer en we verzamelen op het Olympiaplein om 8.30 uur tussen de twee Febo's. Deelnemers kunnen tot uiterlijk zaterdag de 18e bellen naar 020-6191515. Wil ieder duidelijk aangeven of zij/hij autoplaatsen over heeft of dat men graag met iemand meerijdt (als je het antwoordapparaat treft ook graag naam en telefoonnummer vermelden). Benzinekosten worden gedeeld. Trek goede wandelschoenen aan, we zullen een flinke wandeling maken. Als het erg koud is houd er dan rekening mee dat er in de duinen zelf geen koffietent is, wil je wat warmes drinken neem dan een thermosflesje mee. Pas bij de parkeerplaats is weer koffie.

ZANGLIJSTERS OP SLAKKENJACHT

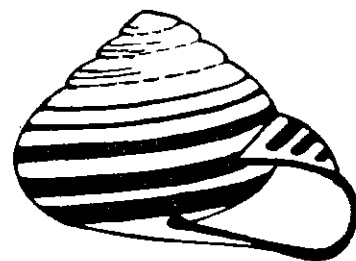
Joh.J.Frieswijk

In het begin van de zestiger jaren, toen onze vogelwerkgroep nog in de kinderschoenen stond, zag de Heuvel in het Amsterdamse Bos er anders uit dan thans. Het was weliswaar niet meer de ruige puinstortplaats uit de jaren na de bevrijding, maar toch ook nog niet het gestroomlijnde trimparadijs van tegenwoordig.

Aan de oostkant van de Heuvel bevond zich destijds, waar nu een ordelijk gazonnetje ligt, een ruigte, grotendeels uit Grote brandnetel bestaande, die aan de bovenzijde overging in een puinveld. Er liep daar ook een kleipaadje met nogal wat stenen omhoog.

De brandnetelwildernis herbergde vele slakken, waaronder als meest opvallende soort de Veldslak (*Cepaea nemoralis*) die er talrijk was. De tekening toont een exemplaar met vijf donkere banden op de laatste winding van de schelp. Er leefden echter ook driebanders, éénbanders en geheel effen exemplaren. De aangetroffen schelpkleuren waren geel en rose. Een dergelijke sterk gemengde volking, wat kleur en bandering betreft, is karakteristiek voor 'brokkelige' vegetaties, zoals brandnetelwildernissen en meidoornheggen.

Aan de zijanten werd de ruigte begrensd door jonge bospartijen, waarin onder andere Zanglijsters leefden. Zij betrokken hun voedsel, althans voor een deel, uit genoemde wilde vegetatie. De Zanglijsters gingen daar in de zomer van 1961, toen ik er waarnemingen deed, geregeld op slakkenjacht. Het laatste klinkt misschien wat overdreven, maar dat is het niet. Een Zanglijster kan onder bepaalde omstandigheden (wellicht het ontbreken van smakelijker voedsel) op zoek gaan naar huisjesslakken, waarbij de vogel voor ander voedsel geen oog heeft. Herhaaldelijk nam ik waar dat een Zanglijster een serie Veldslakken buitmaakte en behandelde zonder naar ander voedsel om te zien.

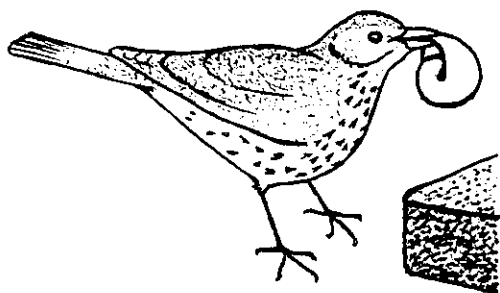

de Veldslak (1,5 x vergroot)
tekening: Joh.J.Frieswijk

De behandeling van een dergelijke betrekkelijk grote prooi is een zaak apart. De snavel van een Zanglijster is wel sterk, maar niet sterk genoeg om zo'n slakkenhuis te openen. Daartoe gebruiken Zanglijsters zogenaamde aambeelden, harde voorwerpen, waarop de huisjes worden stukgeslagen.

Aambeelden, in de vorm van stenen, waren op de Heuvel in aanleg in ruime mate voorhanden.

Als een aambeeld voldoet, kan het enige tijd in gebruik blijven. Er kan dan een zogenaamde lijstersmidse ontstaan met een respectabele hoeveelheid slachtafval in de vorm van kapot geslagen huisjes. Het slachten van de slakken gaat als volgt in zijn werk. Zodra een slak is buitgemaakt, wordt deze lopend of vliegend naar het aambeeld vervoerd. Daar begint een reeks van handelingen, waarbij het slachtoffer bij de mondrand van de schelp wordt vastgehouden, zoals in bijgaande tekening is

tekening Joh.J.Frieswijk

wergegeven. Er worden ritmische slagen, in het algemeen afwisselend van links en rechts, met de slak over de steen uitgevoerd, waarbij een gat in de schelp ontstaat. Als de top van het slakkenhuisje bezwijkt, is de spier waarmee de slak in het huisje vast zit machteloos, zodat het lichaam van de slak door de ontstane opening naar buiten vliegt. Onmiddellijk laat de vogel het nu lege huisje los, pakt het slakkelichaam in de snavel en veegt het langs de grond heen en weer. Daarna wordt de slak geconsumeerd. De betekenis van het vegen over de bodem zal wel het verwijderen van slijm en wellicht ook van schelpfragmenten zijn. Toen ik in de winter van 1962-1963 in een Amstelveense tuin voederproeven deed, waarbij ik de aanwezige Zanglijsters Veldslakken in winterrust aanbood, bleef het vegen geheel achter-

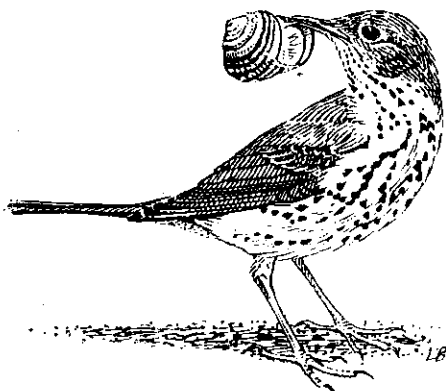
wege. Dergelijke slakken zijn veel minder slijmerig dan rondkruipende exemplaren.

In die tuin bleek ook dat aambeeldkeuze een zaak van gewicht is. De slakken werden aangeboden in een aardewerken schotel, die op een tegelpad geplaatst was. De Zanglijsters bewerkten hun buit niet op de schotelrand of op het tegelpad, maar op een stukje betontegel dat op enige afstand van de schotel onder een hulstheg lag.

Soms brengen Zanglijsters lege slakkenhuisjes naar hun aambeeld, maar dat is dan wel een vergissing. In de genoemde Amstelveense tuin bood ik bij een bepaald experiment ongeveer evenveel volle als lege huisjes aan, die door elkaar in een schotel lagen. Lege huisjes werden wel opgepakt, maar niet naar het aambeeld vervoerd. Het geringe gewicht van de lege schelpen viel de Zanglijsters kennelijk direct op.

Een Zanglijster aan het werk verraaft zich door het geluid dat ontstaat als het slakkehuis onzacht met het aambeeld in aanraking wordt gebracht. Dit geklop is ook op enige afstand goed waarneembaar. In Amstelveen zag ik herhaaldelijk hoe een bepaald (herkenbaar) Merelwifje op dit geluid reageerde. Ze kwam erop af, nam een afwachtende houding aan en sloeg toe op het moment dat het slakkelichaam uit de schelp vloog. Onmiddellijk griste ze de buit voor de snavel van de Zanglijster, die het zware werk verzet had, weg. De andere Merels in de tuin vertoonden dit parasitaire gedrag niet. Het wordt in de literatuur als niet ongebruikelijk merelgedrag vermeld. Het slachten van slakken op de karakteristieke zanglijstermanier komt, naar het zich laat aanzien, in het merelgedrag niet voor. Wel zijn er waarnemingen bekend van Merels die probeerden huisjes van veldslak-grootte te openen door ze ergens tegenaan te slaan. Ook andere vogelsoorten, zoals Kramsvogel en Ekster, zijn wel als aambeeldgebruiker genoemd, maar het bewijsmateriaal ontbreekt. Ik ga er bij het vinden van een smidse nog steeds vanuit dat er een Zanglijster aan het werk geweest is, maar het blijft zaak naar eventuele andere aambeeldgebruikers uit te kijken.

In het begin van dit stuk schreef ik dat een sterk heterogene veldslakkenbevolking karakteristiek is voor 'brokkelige' vegetaties. De grote verschillen in samenstelling tussen bevolkingen op uiteenlopende plaatsen hebben reeds lang de aandacht van onderzoekers getrokken. Extreme gevallen, zoals vrijwel alle huisjes geel zonder banden op een stuk grasland of alle schelpen bruin met banden in een donker bos, wijzen op camouflage. Het is wellicht nuttig er op te wijzen dat de kleuren en het aantal banden erfelijk bepaald zijn, zodat directe aanpassing aan de achtergrond niet tot de mogelijkheden behoort. Natuurlijke selectie, het verwijderen van de slakken die het meest opvallen geeft de beste verklaring. De vraag is dan: wie zijn de selecteurs? Het moeten dieren zijn die op het oog jagen en kleuren kunnen onderscheiden, zodat vogels eerder in aanmerking komen dan zoogdieren. Bij ons zou de Zanglijster wel eens de vogelsoort kunnen zijn die in belangrijke mate verantwoordelijk is voor de samenstelling van de uiteenlopende veldslakkenbevolkingen.

WAARNEMINGEN IN DE REGIO AMSTERDAM OVER DE PERIODE MAART T/M AUGUSTUS

Peter Scholten

Aantal ontvangen waarnemingen: 920

Aantal waargenomen soorten: 146

Aantal waarnemers: 20

Gebruikte afkortingen: M = man, V = vrouw, P = paar

Samengesteld door Peter Scholten
Millingenhof 304
1106 KV Amsterdam
020-6971158

De volgende periode betreft de maanden september t/m november 1991 Graag uw waarnemingen ZO SPOEDIG MOGELIJK na 1 november naar bovenstaand adres

NAGEKOMEN WAARNEMINGEN VORIGE PERIODE

Kleine Rietgans

24-02-91 1 Gein III, Vogeloverleg Diemen

Slechtvalk

18-02-91 1 V Gein en Gaaspolder, Vogeloverleg Diemen

Tijftjaf

30-12-90 1 Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

Boomleeuwerik

24-02-91 1 ZZO Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

Goudvink

15-12-90 1 Oeverpark Meerzicht, Ludger Stuijt

PERIODE MAART T/M AUGUSTUS

Dodaars

09-03-91 1 Cruquiuskade, Dik Brijs

10-05-91 Roepend exemplaar Boezemgebied Havens West, Paul Marcus

Jan Van Gent

18-04-91 1 Amstel t.h.v. Ouderkerk, Eigenhuis (meded. Ruud Vlek).

Kwak

09-07-91 1 uit N neer in oeverbos-oost. Dit zal zonder enige twijfel betrekking hebben op een Artisexemplaar, Paul Marcus

Purperreiger

17-05-91 1 NNO Diemerpolder, Vogeloverleg Diemen

12-08-91 1 ZW Gein III, Vogeloverleg Diemen

Zwarte Ooievaar

11-05-91 1 NNO Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

Ooievaar

31-03-91 1 N Weiland Meerzicht, Paul Marcus

04-04-91 1 Beneluxbaan/Rembrandtweg Amstelveen, Ton Eggenhuiz

12-05-91 1->Z + 3 Osdorper Binnenpolder Bijenpark, Mw Deigthon (med Paul)

28-06-91 1 Ruigoord-Velserweg, Paul Marcus

1 exemplaar -> N. Later Ruigoordweg-Noorderweg 1 ex -> ZW. Mogelijk hetzelfde exemplaar.

19-08-91 13 WNW Recreatiegebied "De Hoge Dijk", Joop Andriese

Lepelaar

Na 23-02-91 pas met ingang van 16-04-91 weer regelmatig gezien.

11-07-91 1 Priesterpolder, dood aangetroffen onder hoogspanningsleiding. Frank Visbeen

Wilde Zwaan

04-03-91 7 Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen 5 ad en 1 juv
 07-03-91 3 Westzijde Vijfhoek, Dik Brijs 2 ad en 1 2e kj

Kolgans

Laatste waarneming: 17-03-91 10 Waterland, Frank van Groen

Grauwe Gans

Gehele periode aanwezig in Waterland maximum 09-07-91 208 exemplaren.
 29-04-91 1 paar met 5 pullen. 06-05-91 4 paar met pullen. Frank Visbeen

Indische Gans

13-04-91 2 Oosterpoel, Dik Brijs

Canadese Gans

05-04-91 1 Middelpolder, Frank van Groen
 14-04-91 1 Middelpolder, Dana Constandse
 26-04-91 1 Bij Sportcomplex Bankras, Paul Tak

Brandgans

13-04-91 1 Oosterpoel, Dik Brijs

Nijlgans

Periode maximum 21-08-91 17 exemplaren Osdorper Binnenpolder, Nico Zwaagstra
 Gehele periode 1-2 exemplaren voornamelijk Osdorper Binnenpolder en Weiland Meer-
 zicht A'damse Bos. Diverse waarnemers.

Casarca

13-04-91 1 ZW Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

Zomertaling

Eerste waarneming:

23-03-91 1P Binnengouw/Peerenboom en 1 P Golfbaan omg Zunderdorp, Frank Visbeen

Krooneend

17-03-91 1 M Hoekenesgracht bij Tussenmeer, Paul Marcus
 01-04-91 1 M Bullewijkerplas, Frank van Groen
 13-04-91 2 M Gouwzee, Dik Brijs
 21-04-91 1 P Haven Ballast, Frank van Groen
 30-04-91 1 M Halfweg, Frank van Groen
 01-05-91 1 P Gemaal Halfweg, van Dijk, meded. P. Tak
 07-05-91 1 M Barnegat, Joh. J. Frieswijk
 08-05-91 1 M Bretten-Groote Braak, Paul Marcus
 18-05-91 1 M Halfweg, Frank van Groen

Tafeleend

Broedgevallen Havens West en Waterland. Paul Marcus, Frank Visbeen

Toppereend

21-04-91 15 Vijfhoek, Frank van Groen
 29-04-91 250 Binnenbroek, Frank Visbeen
 02-05-91 250 Binnenbroek, Frank Visbeen
 28-06-91 1 V Boezemkanaal Amerikahaven, Paul Marcus

Eidereend

02-08-91 1 M Diemerzeedijk, Vogeloverleg Diemen

Brilduiker

14-03-91 2 Gemaal Halfweg, Paul Tak
 30-03-91 1 Gemaal Halfweg, Paul Tak

Middelste Zaagbek

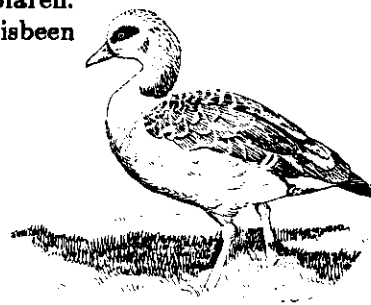
Laatste waarneming: 13-04-91 2 NO Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

Rosse Stekelstaart

01-04-91 1 V Bullewijkerplas, Frank van Groen

Wespendief

23-05-91 1 N Binnengouw, Frank Visbeen
 20-07-91 1 Gein III, Vogeloverleg Diemen
 21-07-91 1 Z Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

Rode Wouw

- 21-03-91 1 Z Hertenkamp, Dick Lankwerden. med Ronald Hofmeester
 04-04-91 1 Z Gein en Gaaspolder, Vogeloverleg Diemen
 08-04-91 1 N Australiehavenweg thv Draka, Paul Marcus
 08-04-91 1 WNW Oostenburgergracht, Willem van der Waal
 26-04-91 1 O Priesterpolder omgeving Zunderdorp, Frank Visbeen
 24-05-91 1 WNW Burg Colijnweg bij rotonde, Paul Marcus
 29-05-91 1 Z Gein III, Vogeloverleg Diemen
 06-06-91 1 NO Binnengouw Waterland, Frank Visbeen

Bruine Kiekendief

Broedgevallen Oeverlanden Nieuwe Meer, Ruigoord, Bretten MCA. Paul Marcus, Paul Tak

Blauwe Kiekendief

Na laatste waarneming op 24-04-91 pas weer op 07-08-91: 1 V Binnengouw, Frank Visbeen

Havik

- 16-03-91 1 Zunderdorp/Volgermeerpolder, Excursie VWGA
 06-04-91 1 V Binnengouw Waterland, Frank Visbeen
 27-08-91 1 M N Hertenkamp A'damse Bos, Joop Andriese

Sperwer

Regelmatig waargenomen.

Buizerd

Gehele periode regelmatig waargenomen. Maximum 10-06-91 6 ex Hertenkamp A'damse Bos, Joop Andriese. Mogelijke broedgevallen Schinkelpolder A'damse Bos en Oosteinderpoel.

Wie kan mij over deze mogelijke broedgevallen meer informatie verschaffen?

Ruigpootbuizerd

- 06-03-91 1 NO Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

Visarend

- 26-04-91 1 NO Linnaeushof, Vogeloverleg Diemen
 09-05-91 1 N Noordelijke oeverlanden Nieuwe Meer, Paul Marcus
 28-05-91 1 N Zunderdorp, Vogeloverleg Diemen
 24-08-91 1 WZW Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen
 24-08-91 1 W Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

Smelleken

- 08-04-91 1 Koenenbos, Paul Tak
 26-04-91 1 V NO Diempolder, Vogeloverleg Diemen
 02-05-91 1 V Binnengouw Waterland, Frank Visbeen
 08-05-91 2 NO Binnengouw Waterland, Frank Visbeen
 08-05-91 1 N Peerenboom Waterland, Frank Visbeen
 17-08-91 1 V Sportvelden Sloterdijk, Paul Tak

Boomvalk

Eerste waarneming: 24-03-91 Binnenkadijk, Willem van der Waal

Patrijs

- 14-04-91 2 Middelpolder, Dana Constandse
 15-04-91 1 P Velslerweg-Amerikahaven, Paul Marcus
 25-07-91 1 P met 2 juv Osdorper Binnepolder, Nico Zwaagstra
 02-08-91 1 P met 8 juvenielen Osdorper Binnepolder, Nico Zwaagstra
 17-08-91 3 Aziehavenweg, Paul Tak

Van half tot eind juni gehoord omgeving Velslerweg en Noorderweg Havens West, Paul Marcus

Kwartel

- 29-05-91 2 Monnickenbroek, Frank Visbeen

Kluut

Eerste waarneming: 11-03-91 1 Rijperdwarsweg, Frank Visbeen

Regelmatig waargenomen Bretten Groote Braak. Max 21-03-91 13 ex, Paul Marcus, Paul Tak

- 09-05-91 4 Diempolder, Ludger Stuijt

- 26-05-91 2 Diempolder, Frank van Groen

Kleine Plevier

Eerste waarneming: 17-03-91 5 Diemerpolder, Willem van der Waal

Bontbekplevier

Eerste waarneming: 17-03-91 1 Diemerpolder, Willem van der Waal

Goudplevier

17-03-91 2000 Ten Z. van Monnickendam, Frank van Groen

20-06-91 2 Binnengouw, Frank Visbeen

24-07-91 2 W Houtrakpolder Crayenstein, Paul Marcus

07-08-91 45 Binnengouw, Frank Visbeen

Zilverplevier

15-05-91 3 NO Gein III, Vogeloverleg Diemen

23-05-91 2 Binnengouw, Frank Visbeen

30-05-91 2 Rijperweg, Frank Visbeen

Kanoetstrandloper

17-05-91 1 Diemerpolder, Vogeloverleg Diemen

03-08-91 4 ZW Met 19 regenwulpen. Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

03-08-91 1 W Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

Temmincks Strandloper

24-05-91 2 Uiterdijken, Paul Tak

30-05-91 4 Uiterdijken, Paul Tak

Kemphaan

Met ingang van 17-03-91 regelmatig waargenomen voornamelijk Waterland.

Maximum 11-04-91 410 Binnengouw, Frank Visbeen

Bokje

20-04-91 1 Bloemendalerweren Ransdorp, Frank Visbeen

26-04-91 1 Bloemendalerweren Ransdorp, Frank Visbeen

02-05-91 1 Bloemendalerweren Ransdorp, Frank Visbeen

Rosse Grutto

02-05-91 1 N Vaalmuiden-Boezemkanaal, Paul Marcus

06-05-91 1 Priesterpolder Zunderdorp, Frank Visbeen

11-05-91 8 NO Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

14-05-91 11 N Ruigoordweg thv Noorderweg, Paul Marcus

26-07-91 1 ZW Vijfhoek, Frank Visbeen

27-07-91 1 ZW Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

24-08-91 6 ZW Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

Regenwulp

Veel waarnemingen van overtrekkende exemplaren tussen 11-04-91 en 25-08-91

Maximum 07-05-91 80 NO De Bretten, Paul Tak

Zwarte Ruiter

Regelmatig 1-3 exemplaren in Waterland. Frank Visbeen

16-03-91 1 NO Marken, Excursie VWGA

09-05-91 1 Spaarnwoude, Frank van Groen

09-05-91 1 Weiland Meerzicht, Paul Marcus

Groenpootruiter

15-04-91 2 Gemaal Halfweg, Paul Tak

25-04-91 1 N Binnengouw, Frank Visbeen

30-04-91 1 NNO Liergouw, Dik Brijs

06-05-91 1 Priesterpolder, Frank Visbeen

08-05-91 2 De Batterij, Paul Marcus

08-05-91 7 N Binnengouw, Frank Visbeen

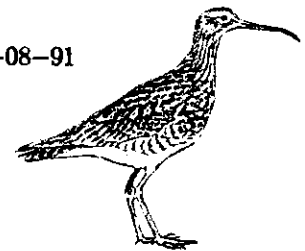
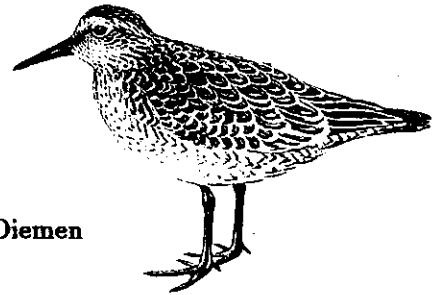
12-05-91 1 Geuzenveld, Frank van Groen

16-05-91 4 NO Priesterpolder, Frank Visbeen

17-08-91 1 Amerikahavenweg, Paul Tak

Witgatje

Regelmatig waargenomen.

Bosruiter

- 08-05-91 1 Binnengouw, Frank Visbeen
 24-05-91 2 Uiterdijken, Paul Tak
 30-05-91 2 Uiterdijken, Paul Tak
 11-07-91 2 Ransdorp/Nieuwendam, Joh. J. Frieswijk
 24-08-91 1 gehoord, Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

Oeverloper

- Eerste waarneming: 26-04-91 1 Poppendamergouw, Frank Visbeen

Kleine Jager

- 24-08-91 1 O Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

Zwartkopmeeuw

- 23-03-91 2 VU Boelelaan. Overvliegend richting Haagweg, E v.d.Burg c.s. (med R.Vlek)

Dwergmeeuw

- 16-04-91 8 N Diempolder/A'dam-Rijnkanaal, Vogeloverleg Diemen
 26-04-91 21 O Durgerdam, Vogeloverleg Diemen
 27-04-91 3 N Bloemendalerweren, Frank Visbeen
 27-04-91 37 Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen
 30-04-91 1 NO Gein III, Vogeloverleg Diemen
 01-05-91 15 N Gaasp bij Gaasperplas, Vogeloverleg Diemen
 02-05-91 3 Y-eiland, Vogeloverleg Diemen

Kleine Mantelmeeuw

- 18-06-91 1 Z Ruigoordweg thv Noorderweg, Paul Marcus
 27-06-91 1 Cruquiuskade, Dik Brijs
 17-08-91 2 Aziëhaven, Paul Tak

Engelse Kleine Mantelmeeuw

- 21-06-91 1 ZO Ruigoordweg ten N. van Noorderweg, Paul Marcus
 28-06-91 1 W Haarlemmertrekvaart thv Australiehavenweg, Paul Marcus
 19-08-91 1 Vereenigde Binnenpolder, Paul Marcus

Visdief

- Eerste waarneming: 10-04-91 2 Waterland, Vogeloverleg Diemen

Zwarte Stern

- 12-04-91 1 Uitdammerdie, Vogeloverleg Diemen
 07-08-91 66 Rijperweg, Frank Visbeen

Tortelduif

- Eerste waarneming: 09-05-91 1 Houtrakpolder, Frank van Groen

Koekoek

- Eerste waarneming: 24-04-91 1 De Bretten, Paul Tak

Ransuil

- 03-04-91 1 Pen-centrale/Maxis, Dik Brijs
 1-3 broedgevallen Havens West. Van 03-06-91 t/m 13-07-91 op verschillende plaatsen bedelende juvenielen gehoord en gezien, Paul Marcus

Gierzwaluw

- Eerste waarneming: 20-04-91 1 Groote braak, Paul Tak

IJsvogel

- 09-03-91 1 Cruquiuskade, Dik Brijs
 27-08-91 1 Vogeleiland A'damse Bos, Joop Andriese
 28-08-91 1 Buitenveldert, Joop Andriese
 29-08-91 1 Buitenveldert, Joop Andriese
 Van 20-07-91 t/m 24-08-91 regelmatig 1 ex op de Vijfhoek en omgeving, Vogeloverleg Diemen

Hop

- 15-04-91 1 NO Peerneboom Waterland, vloog over de dijk richting Marken. Bij Peerneboom nog even achtervolgd door Grutto, Frank Visbeen

Groene Specht

Diverse malen waargenomen Amsterdamse Bos.

24-07-91 1 WZW Noorderweg-west Ruigoord, Paul Marcus

18-07-91 1 vloog de weg over in Lijnden en werd bijna gedegradeerd tot verkeersslachtoffer

02-08-91 1 Noorderweg-west, Paul Marcus

30-08-91 1 Volkstuinen Groote Braak, Paul Marcus

Kleine Bonte Specht

20-06-91 1 Bij Wisentenschuur A'dmse Bos, Joop Andries

24-08-91 1 ZW Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

27-08-91 1 Koenenbos, Joop Andriese

Kuifleeuwerik

11-03-91 1 Overleg, Paul Marcus

20-05-91 1 Terletstraat 117, C. Kraima, Meded. R. Hofmeester.

Boomleeuwerik

06-03-91 1 Diemerzeedijk, Vogeloverleg Diemen

Oeverzwaluw

21-05-91 Boezemgebied Havens West, Paul Marcus

30-07-91 Sportpark Het Loopveld, Joh. J. Frieswijk, enkele bij holen in restant dijklichaam

Boerenzwaluw

Eerste waarneming: 03-04-91 3 W Excursiepad, Paul Marcus

Huiszwaluw

Eerste waarneming: 27-04-91 1 Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

Boompieper

12-04-91 1 Uitdam, Vogeloverleg Diemen

25-04-91 1 NO Peerenboom, Frank Visbeen

10-08-91 1 ZW Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

Waterpieper

Laatste waarneming: 08-04-91 2 Bretten Groote Braak, Paul Marcus

Oeverpieper

16-03-91 1 Marken, Excursie VWGA

Gele Kwikstaart

Eerste waarneming: 14-03-91 1 Groote braak, Paul Tak

Grote Gele Kwikstaart

06-03-91 1 Zonder staart, Binnenkadijk, Willem van der Waal

Rouwkwikstaart

16-03-91 1 M Vuurtoren Marken, Excursie VWGA

Nachtegaal

Eerste waarneming: 12-04-91 1 Australiehavenweg/Amerikahavenweg, Paul Marcus

Blauwborst

Eerste waarneming: 23-03-91 1 Bretten MCA, Paul Tak

Zwarte Roodstaart

Eerste waarneming: 16-03-91 1 V Vuurtoren Marken, Excursie VWGA

Gekraagde Roodstaart

Eerste en enige waarneming: 15-05-91 1 Volgermeer, Vogeloverleg Diemen

Paapje

Eerste waarneming: 06-05-91 1 Priesterpolder, Frank Visbeen

Tapuit

Eerste waarneming: 15-04-91 1 M Vaalmuiden, Paul Marcus en 1 v Waterland, Frank Visbeen

Beflijster

09-04-91 2 M Diemerzeedijk, Dik Brijs

11-04-91 2 Holysloot, Frank Visbeen

13-04-91 4 Halfweg, Frank van Groen

22-04-91 13 NO Gein III, Vogeloverleg Diemen

22-04-91 2 N Gein III, Vogeloverleg Diemen

24-04-91 2 Gein III, Vogeloverleg Diemen

Kramsvogel

Laatste waarneming: 08-05-91 50 Verenigde Binnenpolder, Paul Marcus

Sprinkhaanzanger

Eerste waarneming: 10-04-91 1 Bretten Daveren, Paul Marcus

Snor

Eerste waarneming: 12-04-91 2 Vijfhoek, Frank van Groen

Rietzanger

Eerste waarneming: 12-04-91 1 Vijfhoek, Frank van Groen

Bosrietzanger

Eerste waarneming: 10-05-91 1 Ydoorn, Vogeloverleg Diemen

Kleine Karekiet

Eerste waarneming: 30-04-91 5 Halfweg, Frank van Groen

Grote Karekiet

21-05-91 en 12-05-91 1 Boezemgebied, Paul Marcus

12-07-91 1 2e Diem bij A1, Willem van der Waal

Spotvogel

Eerste waarneming: 02-05-91 1 Sportpark A'dam Noord, Frank Visbeen

Braamsluiper

Eerste waarneming: 29-04-91 1 Gaasperplas, Vogeloverleg Diemen

Grasmus

Eerste waarneming: 24-04-91 1 Bretten, Paul Tak, Paul Marcus

Tuinfluitier

Eerste waarneming: 08-04-91 1 Dubbele brug A'damse Bos, Paul Tak

Zwartkop

Eerste waarneming: 30-03-91 1 Diemerzeedijk, Vogeloverleg Diemen

Tijftjaf

Eerste waarneming: 10-03-91 1 Watergraafsmeer, Ludger Stuijt

Fitis

Eerste waarneming: 20-03-91 1 Tigeno Tuincomplex, Paul Tak

Bonte Vliegenvanger

26-05-91 1 De Diemen, Frank van Groen

Baardmannetje

Regelmatig waargenomen Bretten Groote Braak

Zwarte Mees

02-08-91 1 Diemerzeedijk, Dik Brijs, gehoord

Boomklever

24-05-91 1 Vogeleiland A'damse Bos, Paul Marcus

02-08-91 1 Wertheimpark, Paul Bohre

Rotskruiper

31-03-91 1 St Augustinuskerk Amstelveen, Ruud Vlek

Ondanks dat deze vogel tot 05-04-91 aanwezig was (DBA), is dit de enige waarneming die ik kreeg

Buidelmees

Van 25-05-91 t/m 21-08-91 regelmatig waargenomen op en in omg. Vijfhoek, VOD en F. v.Groen

14-05-91, 04-06-91 en 04-07-91 1 ex Oeverland Nwe meer, Willem van der Waal, Paul Marcus

Wielewaal

20-06-91 1 Sluiscomplex Ringvaart A'damse Bos, Joop Andriesen

12-07-91 1 Tussen p 40 en Kleine Noorddijk, Paul Marcus

Klapekster

09-04-91 1 Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen, Dik Brijs

26-04-91 1 Gein III, Vogeloverleg Diemen

Roek

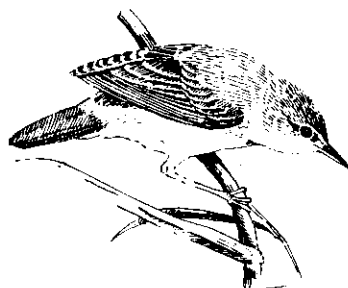
30-04-91 1 Ransdorp, Dik Brijs

Barmsijs

27-04-91 1 Vijfhoek, Vogeloverleg Diemen

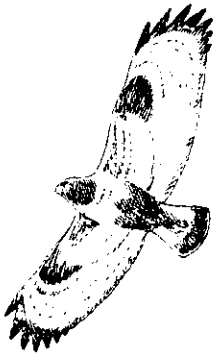
Goudvink

17-03-91 1 M Echobos Muiderberg, Willem van der Waal

DE RUIGPOOTBUIZERD (*Buteo lagopus*)

Herbert Fonteijne

Even ten zuiden van de reusachtige ijskappen van de Noordpool omsluit een kolossale gordel van arctische toendra's de vastelanden van de wereld. De toendra bevindt zich nagenoeg geheel noordelijk van de poolcirkel. Zij spreidt zicht uit over streken in Rusland, Siberië, Alaska en Canada en stukken van Noorwegen, Zweden en Finland.

In de puurste vorm is de toendra geheel boomloos. Lage struiken zijn de hoogste vegetatie. De bodem is doorlopend bevroren – luttele centimeters onder de oppervlakte in permafrost – en is 's winters zo goed als geheel met sneeuw bedekt. De toendra is het hardste milieu voor dagstootvogels ter wereld, stukken harder nog dan de woestijn.

Gedurende de korte, warme zomertijd (? 3 maanden) met 24 uur daglicht smelt het ijs. De onderliggende permafrost voorkomt drainage, zodat een onvoorstelbaar aantal kleine poelen en modderige plassen ontstaan.

In midwinter moet het etmaal daglicht plaats maken voor 24 uur bijna totale duisternis, met als gevolg dat een dagstootvogel te weinig licht tot zijn beschikking heeft om nog goed te kunnen jagen.

In de ultrakorte zomer arriveren miljoenen trekkende steltlopers, eenden, ganzen en kleine vogels, gedeeltelijk om te broeden. Muizen en lemmingen vermenigvuldigen zich en er is een kort seizoen van grote overvloed. In augustus is het grootste deel van de trekvogels weer vertrokken, de jongen meestal eerder dan hun ouders. In oktober heeft de machtige koning winter al weer alles in zijn ijzige greep. Vanaf dit moment moeten de achterblijvers het stellen met het weinige dat er te vinden is op de hard bevroren en besneeuwde grond van de toendra.

Alle dagstootvogels in deze regionen voeden zich met levende prooi, hoewel de Ruigpootbuizerd en de Steenarend soms ook aas eten. Ze moeten wel levende prooi eten, want de kadavers zijn 's winters zo stijf bevroren dat ze oneetbaar zijn. De stootvogels zijn daarom afhankelijk van het korte, overvloedige voedselaanbod in de zomer en het kleine aantal overblijvers ook gedurende de resterende tijd van het jaar.

Slechts vier dagstootvogelsoorten zijn typisch voor de toendra: de Ruigpootbuizerd, de Steenarend, de Giervalk en de Slechtvalk. Enkel de Giervalk en de Ruigpootbuizerd zijn werkelijk karakteristiek. De Steenarend en de Slechtvalk verblijven en broeden wel in deze streken, doch zij komen ook in andere gebieden voor.

Alleen de Giervalk is er min of meer standvogel (de anderen trekken in de winter naar het zuiden), maar zelfs van deze vogel trekt een gedeelte weg. Al de vaste bewoners van de toendra zijn Holarctisch; ze komen in de hele regio rond de Noordpool voor en niet alleen in Eurazië (Palearctisch) of Noord-Amerika (Nearctisch).

De Ruigpootbuizerd is een trekvogel die de broedgebieden vanaf eind augustus verlaat. De Scandinavische vogels overwinteren in Midden-Europa van oktober tot maart/april. De trouw van de afzonderlijke vogels aan de overwinteringsplaatsen in een aantal opeenvolgende jaren is aangetoond.

Jachtwijze en voedsel

In steppen en open grasvlakten, waar uitkijkposten ontbreken, moeten de op jacht zijnde vogels wel zweven, bidden of heel langzaam schommelend rondvliegen (kiekendieven). De meeste stootvogels die in open grasland jagen bidden, van Torenavalken tot Ruigpootbuizerden en zelfs Slangenarenden.

Tegen een sterke wind in is het daarbij nauwelijks nodig de vleugels te bewegen. Bij een licht briesje echter moet de stootvogel om zijn positie te handhaven snel met de vleugels fladderen en de staart spreiden om wat meer opwaartse druk te krijgen. Een vertraagde film van een biddende vogel laat zien dat de kop immer in dezelfde stand blijft, terwijl het lichaam, de vleugels en de staart voortdurend in beweging zijn. De bidhouding verschafft een "uitkijkpost in de lucht".

De Ruigpootbuizerd is de noordelijkste van de 25 soorten buizerden die de wereld bevolken. Deze bewoner van de toendra is in principe een zoogdiereter. Op zijn menulijst staan onder andere

lemmingen en andere noordelijke knaagdieren als de aardmuis en de noordse woelmuis. De muizen en lemmingen komen voornamelijk in het zomerseizoen binnen het gezichtsbereik van de Ruigpootbuiszard. Tijdens de winter moet hij noodgedwongen overschakelen op ander voedsel, zoals Sneeuw- en Korhoenders, Kramsvogels en andere kleine gevederde prooien. Ook komt het veel voor dat de vogel s' winters uitwijkt naar zuidelijker streken, onder andere naar de taiga.

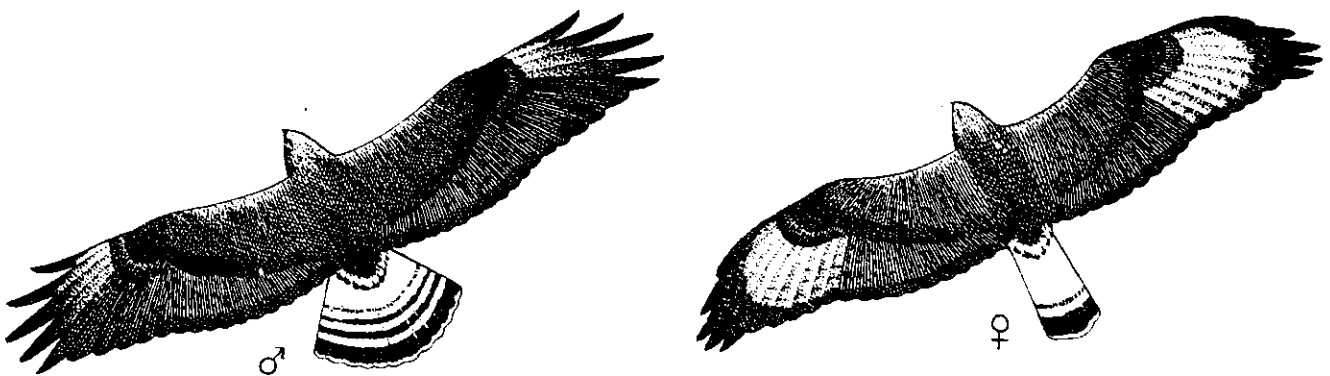
In Noord-Amerika onderzochten de gebroeders Graighead het voedsel van overwinterende Ruigpootbuiszarden. In het koude en sneeuwrijke Michigan bestond het voedsel van de stootvogel voor 88% uit kleine knaagdieren, 10% spitsmuizen en slechts 2% zangvogels.

Kenmerken

De Ruigpootbuiszard varieert in lengte van 51–61 centimeter en heeft een spanwijdte 120–150 centimeter.

Het mannetje weegt gemiddeld 850 gram, het vrouwtje gemiddeld 1000 gram.

De hoogste leeftijd die men met behulp van ringgegevens heeft vastgesteld is 16 jaar.

De Ruigpootbuiszard lijkt op een lichte Buiszard, doch is ietwat groter, steviger en meer arendachtig, tevens heeft hij langere vleugels en staart.

Hij zweeft op een beetje geheven vleugels en glijdt met arm omhoog en hand vlak gehouden. De vleugelslagen zijn dieper en bovendien minder stijf dan die van een Buiszard. De vogel is vaak volhardend aan het bidden of hangt bijkans bewegingloos boven velden of akkers, intussen de staart draaiend en kantelend als bij een wouw. De Buiszard bidt ook, maar minder lang achtereen en ook niet zo vaak.

Verenkleed Adult

Adulte Ruigpootbuiszarden zijn over het algemeen wat donkerder dan de juveniele vogels en ze missen in tegenstelling tot de Buiszarden warme kastanjebruine tinten. Ze bezitten een donkere kop en borst. De ondervleugeldekveren zijn ook donker. De volwassen vogels hebben zwaarder dwars gestreepte slagpennen (vooral armpennen) plus donkerdere bovenvleugels met een minder opvallende licht gebied aan de handbasis. De staart toont het beste leeftijdskenmerk en ook nog vaak het geslacht. Adulte vogels hebben een zwarte en scherp begrensde eindband met daarvoor één (meestal vrouwtjes) tot drie (meestal mannetjes) zeer smalle dwarsbanden. Juveniele vogels hebben alleen maar een eindband die breder, veel minder scherp begrensd en doffer is dan bij volwassen vogels.

Verenkleed Juveniel – eerstejaars

De meeste in Nederland verblijvende Ruigpootbuiszarden zijn juveniele vogels die in het algemeen lichter zijn dan adulte vogels. Zij zijn aan de volgende kenmerken te herkennen

- 1 witte staart met brede donkere eindband;
- 2 overwegend witte onderdelen;
- 3 grote zwarte polsvlek;
- 4 zwarte buikvlek (hoewel bij uitzondering ook licht);
- 5 de slagpennen zijn aan de onderkant licht en hebben zwarte toppen;

- 6 licht baan over middelste dekveren;
7 de handvleugel heeft een grote witte vlek op de handpenbasis.

Voorkomen in Nederland

In het winterhalfjaar verschuift de stootvogelbevolking. Dit komt gedeeltelijk omdat enige bosbewoners zoals Boomvalk en Wespindief wegtrekken naar Afrika en tegelijkertijd wintergasten uit Noord-Europa zich in onze streken vestigen die meer de open terreinen prefereren. De Ruigpootbuizerd en het Smelleken zijn hiervan goede voorbeelden. We kunnen ze in ons land waarnemen op heidevelden, hoogvenen en kwelders en ook in open duinen en open cultuurlandschappen.

We treffen hier slechts twee gebieden aan waar de Ruigpootbuizerd in wat grotere aantallen kan worden waargenomen, namelijk in het oostelijk deel van het Waddengebied, met concentraties in het Lauwersmeer en op Schiermonnikoog en in Oost- en Zuid-Flevoland. Andere regionen in onze twaalf provinciën moeten het met beduidend kleinere aantallen doen. Ten zuiden van de grote rivieren is de soort uitgesproken schaars. Meer kans op succes heeft men in Drenthe, op de Veluwe, in het rivierengebied, de duinen en het noordelijk Deltagebied.

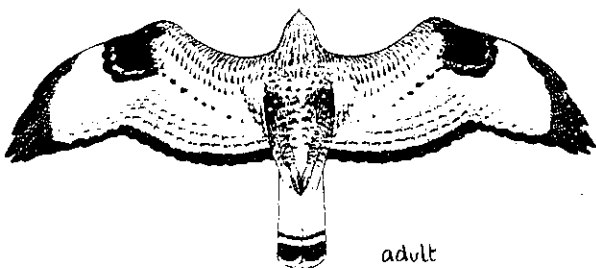
Het aantal Ruigpootbuizerden dat 's winters in Nederland verblijft wordt geschat op 300 tot 800. Wanneer er een invasie plaatsvindt kunnen de aantallen een veelvoud hiervan bedragen.

Een enkel exemplaar in augustus buiten beschouwing gelaten, begint in de maand september de najaarstrek van de Ruigpootbuizerd op gang te komen. De opwaartse lijn in presentie en het aantal waarnemingen van overvliegende vogels laat blijken dat de trek in het najaar zich vooral afspeelt in oktober en november. De Ruigpoot scoort het hoogst vanaf december tot en met februari. De terugtrek naar hun broedplaatsen in de toendra vangt aan in maart en wordt in april afgesloten. Nu en dan wordt er in mei nog wel eens een Ruigpootbuizerd gesignaleerd, dit zijn waarschijnlijk onvolwassen exemplaren.

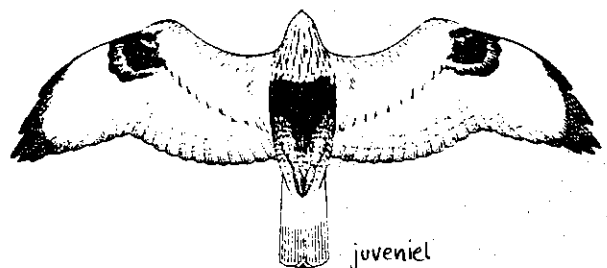
Literatuur

- Brown, L. Roofvogels 1977. Gaade bv, Amerongen ISBN 90-6017-716-9
Harris, A. ea Vogeldeterminatie 1991. Tirion, Baarn ISBN 90-5210-079-9 *
Mebs, T. Roofvogels van Europa 1991. Tirion, Baarn ISBN 90-5210-077-2 *
Opdam, P. Roofvogels in ons landschap 1985. Het Spectrum bv, Utrecht ISBN 90-274-5532-5
Porter, R.F. ea Vliegbeelden van Europese roofvogels 1982. KIM Natuurboeken bv, Baarn ISBN 90-6410-101-9
SOVON Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1987. Arnhem ISBN 90-72121-01-5 *
Voous, K.H. ea Roofvogels en uilen van Europa 1986. Brill/Backhuys, Leiden ISBN 90-04-07777-4

Boeken met een * achter het boeknummer zijn nog verkrijgbaar in de boekhandel.

adult

juveniel

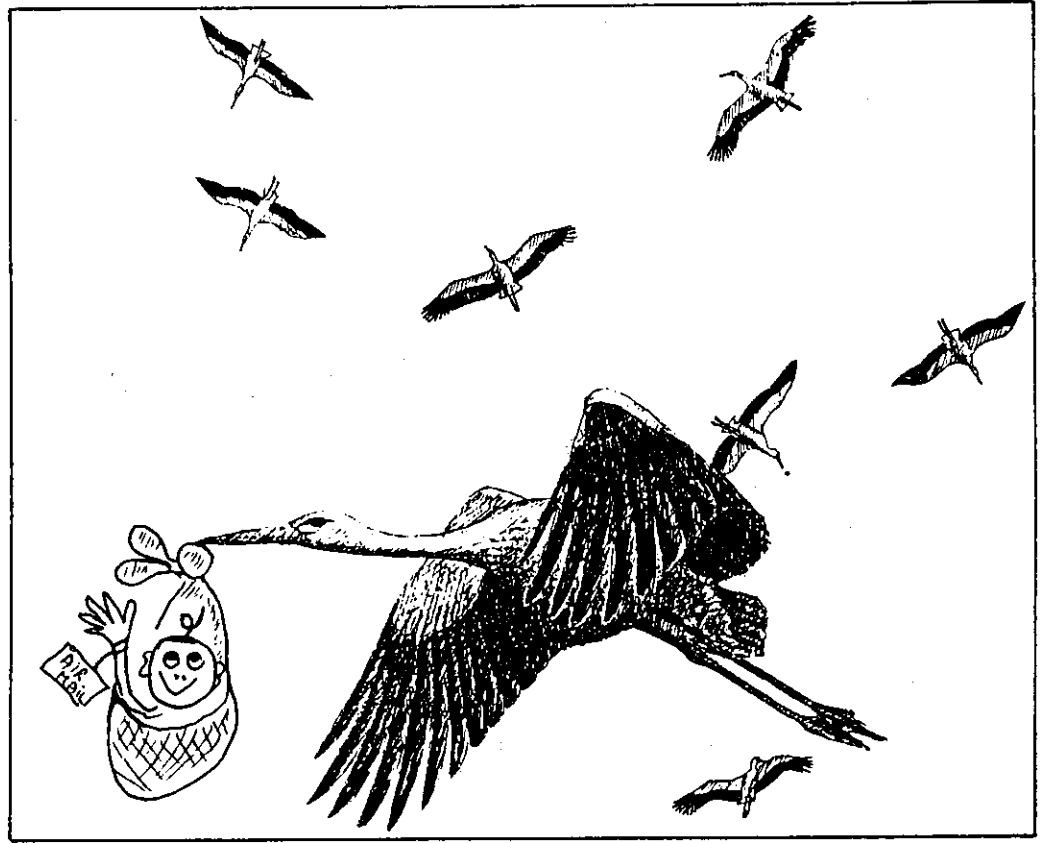
KNIPSELS

Nieuwe Kanoet

ken. In vlucht valt op dat de stuit wit is, in plaats van het grijs van de gewone Kanoet.
 Dat de vogel in Flevoland zat is voor de ontdekking een voordeel geweest. Er komen daar niet vaak kanoetstrandlopers, dus als er een zit krijgt de vogel allicht wat extra aandacht. Op de Wadden, in een groep van duizenden pijlsnel heen- en-weer vliegende vogels, zou één afwijkend exemplaar waarschijnlijk niet snel opvallen.
 Honderden vogelaars uit binnen- en buitenland zijn intussen in Flevoland langsgeweest. Om op dezelfde plek als waar de Grote Kanoet zit ook een Gestreepte Strandloper aan te treffen. Ook dat is – hoewel iets minder zeldzaam – een Siberische dwaalgast. Sinds een week verblijven er zeker drie in Nederland. Bovendien zit op Texel een Kleine Goudplevier, eveneens een Siberiër. Het heeft er kortom alle schijn van dat er een interessante trek golf uit het oosten over West-Europa is uitgestrooid.

Kanoeten, vogels uit het geslacht der strandlopers *Calidris*, zijn erg algemeen in ons land. Wolken van duizenden vogels zijn bijna het hele jaar te zien in het Waddengebied. Kanoeten broeden in Siberië en in het uiterste noorden van Noord-Amerika.
 De soort Grote Kanoet daarentegen is uiterst zeldzaam. In Europa werd nog maar kort geleden de eerste ontdekt: in 1979, in Spanje. Daarna volgden nog vier waarnemingen in even zoveel landen van deze broedvogel uit Noordoost-Azië.
 Vorige week was Nederland aan de beurt. Langs de Oostvaardersdijk in Flevoland ontdekte Klaas Eigenhuis – de man die tot nog toe de meeste vogelsoorten zag in Nederland – een jong exemplaar van de Grote Kanoet. Geen sinecure, want het herkennen vereist een behoorlijke veldkennis. De Grote Kanoet is iets groter dan de gewone, hij heeft een iets langere snavel dan deze, een borstband gevormd door gevlekte veertjes, en gestreepte flanken.

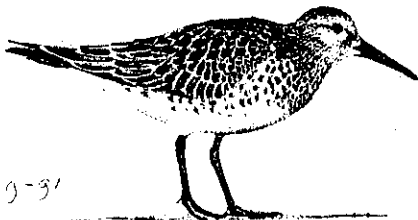
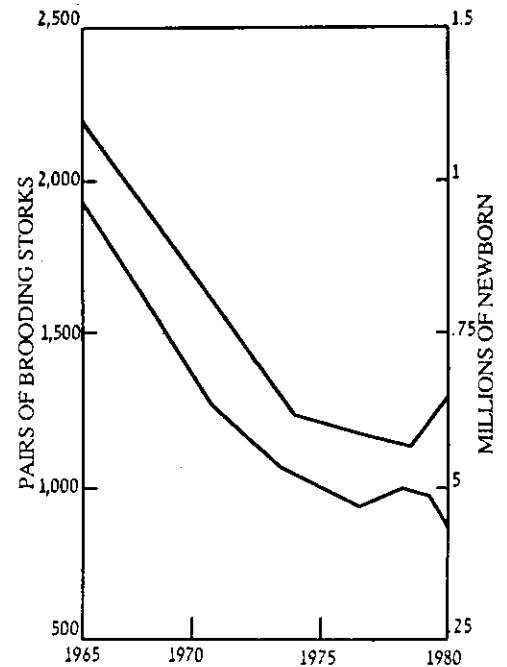
Vector Analysis

Lack of carriers blamed of a falling birthrate

In a letter to Nature, Helmut Sies of the University of Dusseldorf presents two curves suggesting an explanation "that every child knows makes sense" for a long decline in West Germany's birthrate:

ה"קשר" בין מספר הלידות לבין מספר החסידות המקנות בגרמניה (מתוך Nature).

The "correlation" between the number of births and the number of nesting White Storks in West-Germany (from NATURE).

Onschadelijke nestrover loopt in door Europa afgekeurde val

De ekster is niet geliefd. Als er ooit een onderzoek naar de populariteit van vogelsoorten zou worden gehouden, zou deze zwart, wit en metallic-blauw gekleurde kraaiensoort waarschijnlijk ergens onderaan eindigen in gezelschap van louche types als de aasgier, de ruigpootbuiszard en de nimmerzat. De ekster heeft die slechte reputatie te danken aan het opdringerige gekwetter waarmee hij 's ochtends tekeer gaat en zijn schaamteloze roofovervallen op de nesten van kleinere vogels.

De ekster wordt als „schadelijke vogel” door de mens belaagd. Duizenden eksters worden tijdens het broedseizoen gevangen en gedood. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een uit gaas geconstrueerde kooi, bestaande uit twee delen. Een levende ekster zit in het ene deel opgesloten; in het andere — openstaande — deel meldt zich dan al spoedig een andere ekster met de bedoeling de nieuwkomer uit zijn territorium te verdrijven. Een klapdeur valt dicht en het dier is de klos.

De Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels heeft minister Braks (Natuurbeheer) gevraagd een eind te maken aan deze eksterjacht. Vogelvalven zijn in strijd met de Europese vogelrichtlijn; Nederland is recentelijk nog door het

De „Filosoferende ekster” bekijkt het resultaat van de vogeljacht. 17e eeuwse schilderij van Melchior d'Hondecoeter

Europese Hof veroordeeld omdat de vangkooi niet als verboden middel onder de Jachtwet is geplaatst, aldus de Vogelbescherming.

„Kraaiachtigen worden door de eeu-

wen heen al op alle mogelijke manieren door de mens bestreden omdat ze schadelijk zouden zijn” zegt Siegfried Woldhek, directeur van de Vogelbescherming. „Maar voor de natuur zijn ze volstrekt niet schadelijk. Alleen de mens meent er last van te hebben.”

Kraaiachtigen worden daarom nog altijd bestreden. Illegale gif-eieren worden incidenteel aangetroffen, en in het Gelderse Lochem werden — ter voorkoming van landbouwschade — de nesten van roeken met hulp van de plaatselijke brandweer uit de bomen gespoten. Ook de politie, van wie gezien de bijnaam „kraaien” toch enige sympathie valt te verwachten, is niet pro-kraai. De Utrechtse veldpolitie beveelt het gebruik van vangkooien voor eksters zelfs aan.

„Er zijn allerlei vogels die nesten leeg roven. De meeste roofvogels doen dat 's nachts, maar de ekster is zo eerlijk dat gewoon open en bloot overdag te doen, dat krijgt-ie op z'n bord. Daarom moet-ie dood.” Zegt Woldhek. Zelf zal hij zeker proberen te verhinderen dat een ekster in zijn tuin moordend toeslaat onder jonge vogelgezinnen, maar: „Het hoort er gewoon bij. Merels bijvoorbeeld hebben meerdere broedsels per jaar. Daaronder is er altijd wel één die het overleeft.”

Vroege vogel laat ontdekt

door SUSAN WATTS

LONDEN - De oudste tot nog toe bekende vogel ter wereld, de Archaeopteryx, dreigt dat predikaat kwijt te raken aan een fossiel dat zo'n 75 miljoen jaar ouder moet zijn. De bijzonderheden van de ontdekking, die deze week in een Brits wetenschappelijk tijdschrift worden gepubliceerd, zullen de al jaren woedende discussie aanwakkeren over de vraag hoe en wanneer de vogel zich uit een kleine dinosaurussort heeft ontwikkeld.

De Archaeopteryx die in 1863 is ontdekt, staat algemeen bekend als de eerste vogel. Het dier vormt een van de sterkste bewijzen voor de evolutietheorie, omdat het de ontwikkeling van reptiel of dinosaur naar vogel nog niet heeft voltooid. Het heeft nog tanden en sterke botten, maar ook vleugels en het heeft misschien zelfs al kunnen vliegen.

Sankar Chatterjee, paleontoloog aan de Texas Tech University, doet nu in een artikel in het blad 'Philosophical Transactions' verslag van de ontdekking

TEKENING INDEPENDENT

Archaeopteryx
...niet langer de oudste..

van twee versteende vogelachtige skeletten in een steengroeve in Texas. Hij gelooft dat zijn

vondst zo'n 225 miljoen jaar oud is en van het einde van het Trias dateert, 75 miljoen jaar voor de periode van de Archaeopteryx.

„De doorslaggevende factor bij de Archaeopteryx is het feit dat hij veren heeft. En die hebben die Texaanse dingen niet. Dat de fossielen bestaan, wordt door niemand betwijfeld, maar het is nog de vraag of de ontdekker ze 'vogelachtig' mag noemen,” zegt dr. Robin Cocks van het Natural History Museum in Londen.

Het omstreden schepsel, dat de naam Protoavis texensis, 'eerste vogel uit Texas', heeft gekregen, was zo groot als een fazant en had een lange staart met botten.

Volgens de Britse Royal Society, die Philosophical Transactions uitgeeft, lijkt het achterlijf van het dier op een kleine vleesetende dinosaur, maar zijn de schedel, nekwerfels, voorlidmaten en schouder- en heupbeenderen 'onmiskenbaar vogelachtig'. Uit de fossielen zou zijn af te leiden dat de Protoavis goed kon vliegen.

Haarlems Dagblad 18 november 1991

Gewest en Bloemendaal willen oost-westverbinding

Plan voor fietspad in waterleidingduin

Het Gewest Zuid-Kennemerland en de gemeente Bloemendaal willen met de Amsterdamse Drinkwaterleidingduinen (ADWD) gaan praten om te bewerkstelligen dat het bedrijf het natuurgebied openstelt voor fietsers. Als het ADWD niet meewerkt, kan het gewest een procedure beginnen om het bedrijf daartoe te dwingen.

VOGELENZANG • ERWIN SINTENIE
MEDEWERKER

snel kunnen", aldus Van Steveninck.

Ook verantwoordelijk wethouder van Bloemendaal, P. Schnackers, vindt de oost-westverbinding door de ADWD een goede zaak: „Bepaalde openstelling zoals in de Kennemerduinen — tegen betaling — heeft onze voorkeur. Er moeten dan nog wel voorzieningen worden aangebracht opdat fietsers niet over het terrein kunnen zwerfen.”

Het ADWD wijst de openstelling echter van de hand. Hoofd natuur- en terreinbeheer Cousin van het waterwinningbedrijf verwoordt de bezwaren als volgt: „Uit historisch oogpunt zien wij niets in fietsers binnen ons gebied. Door de grootte van het terrein is een natuurlijke zonerings opgebouwd. Er ontstaat een gedeelte dat voor wandelaars bereikbaar is en een gedeelte dat voor de natuur ideaal rustig is. Een doorkruising daarvan zou desastreus zijn.”

„Hoewel een fiets in vergelijking met andere voertuigen een 'groen' vervoermiddel is, is het dat in vergelijking met de natuur niet. Bovendien vraag ik mij af of wij moeten toegeven aan de wens van het gewest dat wij een stuk binnenduinterrein moeten opofferen voor een extra ontsluitingsweg voor het massatoerisme van het strand.”

Diverse gemeenten, grondbeheerders, fietsorganisaties en andere belanghebbende instanties moesten dit weekeinde hun mening geven over het ontwerp-plan van het gewest. Het plan wordt niet door het gewest uitgevoerd, maar door de gemeenten en de beheerders. Het gewest zal daarbij wel een stimulerende en coördinerende rol spelen.

Mag een onderzoeker een zeldzame vogel die hij met veel moeite heeft opgespoord, doden om er een goede beschrijving van te maken? Deze vraag zal bioloog K. Moeliker nog moeten beantwoorden. De Nederlandse bioloog van het Natuurmuseum Rotterdam vond eind oktober met zijn collega Kees Heij, van de universiteit Pattimura op Ambon, op het Molukse eiland Boano, een zeer zeldzame soort vliegenvanger *Monarcha boanensis*. Deze vogel was in 1918 voor het laatst gezien door leden van een Nederlandse expeditie.

Zeldzame vogel vermoord door twee onderzoekers

VKA 2-11-91

Onder deskundigen bestond grote onzekerheid over het lot van de vogelsoort. Al eerder hadden Moeliker en Heij een zoektocht ondernomen. Pas op 23 oktober hadden ze succes. Ze zagen drie exemplaren en konden één met netten vangen. Met dat dier konden ze de tweede waarneming van deze eeuw documenteren. Tot zover hun eigen berichtgeving. Wat er daarna met de onfortuinlijke vogel, zo groot als een slanke mus, is gedaan, meldden zij niet. Directeur J. Reumer van het Natuurmuseum Rotterdam: „Het dier is gedood en geprepareerd en komt naar Nederland.” Vogelmoord is volgens Reumer niet ongebruikelijk. „Het is nooit aangetoond dat door het wegnemen van een of twee exemplaren een diersoort is uitgestorven.” Volgens Reumer is het niet duidelijk hoeveel exemplaren er zijn van de

herontdekte soort. „Het dier leeft in een onherbergzaam deel van het eiland. Er komt zelden iemand, misschien zijn er wel veel exemplaren.”

De vogelkundige prof. K. Voous reageert verheugd op de ontdekking. „Het is het bewijs dat het ecosysteem op het eiland nog intact is.” De ethische discussie over het doden van mogelijk zeldzame vogels voor wetenschappelijk doeleinden vindt Voous niet interessant. „Ze zouden stom zijn geweest als ze het

niet gedaan hadden, nu hebben ze het bewijs in handen.”

De vraag of hierdoor de populatie versneld uitsterft, vindt Voous hypothetisch. „Er zijn er beslist meer, anders kom je ze niet zomaar tegen. En

als er nog maar tien zijn, dan is de populatie toch gedoemd uit te sterven.” Andere biologen, die niets met de speurtocht te maken hebben, zijn minder enthousiast. „Persoonlijk zou ik zo'n zeldzaam dier niet eens vangen, laat staan doodmaken”, zegt bioloog D. Dekker van Artis. Het Nationaal Natuurhistorisch Museum te Leiden vindt het doodmaken van het dier volstrekt onaanvaardbaar. „Dat is niet de manier waarop wij te werk gaan”, zegt R. de Jong, coördinator onderzoek. „Er is een verzamelcode die dit gedrag niet goedkeurt. Een verantwoord bioloog stelt eerst de omvang van de populatie vast, voordat hij een exemplaar vangt.” (Marc van den Broek)

Het dagelijks leven

"KIJK, WILMA... VOLGEND JAAR ZIJN
DAT ALLEMAAL ZELDZAME VOGELS."

Papucci 10-4-91

Ontvangen literatuur juli-september 1991

A. Historisch bronnenmateriaal m.b.t. de Avifauna van Amsterdam en omstreken:

Amstel Mare (Tijdschrift van de Vereniging Historisch Amstelveen)
- Ooievaars in Amstelland 1700-1933.

M. Brander/W. van der Weijden, tellingen broedvogels Vondelpark 1983-1984.

De Inktzwam, uitgave N.J.N. Amsterdam, jrg. 1935-1946.
Met diverse artikelen m.b.t. vogels in de regio Amsterdam van K.H. Voous, H. van der Lee, A. Bloksma, D. de Jonge, en B. Cnoop Koopmans.

P. B. Jansen, Amsterdams Vogeldagboek juli 1926- aug. 1928. met o.m. Slechtvalken rond de Westertoren.

C.G.B. Ten Kate, Archief Club van Zuiderzeewaarnemers (ZMA-archief) m.b.t de Zuiderzeekust bij Amsterdam. daaruit:

P. Op de Coul, Uitreksel Vogeldagboek 1928-1934, en enige brieven aan C.G.B. ten Kate, 1931

Ph. Enters, vogelwaarnemingen op 36 excursies langs de Zuiderzeekust bij Amsterdam, oct. 1929-nov. 1931.

F. Koster, drie brieven aan C.G.B. ten Kate m.b.t. vogelwaarnemingen rond Amsterdam jan.-juni 1935, broedvogels van polder IJdoorn, en winterwaarnemingen in het Zuiderzeepark.

A. Resoort, gegevens m.b.t. het broedvogel-onderzoek op Marken, 1942.

J.E. Sluiters, periodieke vogelverslagen over de jaren 1941-1942, 1946-1948, en 1950-1951 m.b.t. de regio Amsterdam, voor de waarnemingenrubriek in Limosa van C.G.B. ten Kate te Kampen.

H. J. Slijper, IJsselmeer-waarnemingen over sept. 1946-1947 en 1949, 1951 (w.o. Diemerzeedijk).

Leerlingen van een Kweekschool voor onderwijzeressen, Het Vogeleiland van het Amsterdamse Bos. Ongedateerd, Amsterdam ±1954 (schenking J.H.U. van Drooge).

N.J.N. district IV, afdeling 8, Vogels van de Diemerzeedijk 1946-1958. Inktzwam van okt./nov. 1959.

A. van Loon, Bibliografie Jac. P. Thijssse (overzicht van de Thijssse-verzameling van het Heimans- en Thijssse-archief). Daaruit is gekopieerd:

Jac. P. Thijssse (1901), De terugkeer der vogels, uit: E. Heimans & J.P. Thijssse, In het Vondelpark.

Jac. P. Thijssse, In het Vondelpark (nov.-dec. 1901). Artikelenserie in Het Handelsblad van 1901.

Jac. P. Thijssse (1916-1936), Uit de natuur. Artikelenserie in de Amsterdammer resp. de Groene Amsterdammer. 33 artikelen uit deze serie m.b.t. de omgeving van Amsterdam.

Jac. P. Thijssse (1937), De natuurvriend bij Amsterdam. Uit: Trekken is Natuurgenieten, Mededeelingenblad van de Natuurhistorische en Folkloristische Vereniging 'De Tonijn', Lustrumnummer (oct./nov. 1937).

K.H. Voous, (manuscripten) Levensbeschrijvingen van G. van der Baan (1911-1980),

P. Op de Coul (1910-1986), en J.H.U. van Drooge (geb. 1907).

W. van der Waal, Waarnemingen van IJsvogels in en om Amsterdam juni 1984-nov. 1989 (Brief).

W. van der Weijden, kaarten van inventarisatie Sarphatipark 1979-1980.

Zwerfsters in het Amsterdamse Bos (nr.2), De film van Brander. Ongedateerd, Amsterdam ±1955.

Werk in uitvoering jrg. 1970-1989 (Publieke werken Amsterdam), over Amsterdamse stadsparken.

B. Stadsornithologische rapportages uit andere regio's

A. Berghuis, J. Doevendans en J. Sikkens, Gierzwaluwen in de Stad Groningen. Groningen 1987.

H. van Elburg, Voorstellen ter bevordering van de vogel- en vleermuisstand in de stedelijke gebieden van Flevoland. Lelystad, 1978.

S. Krook, Vogels in de stad. Lelystad, november 1979.

C. Ontvangen regionale tijdschriften

Amsterdams Milieu. Amsterdamse parken in het nauw. Deelraden hebben geen geld voor onderhoud. Verarmt de vogelstand.

Amsterdams Milieu mei 1991. Over stadsecologie, het Stadsdeel Milieuplan, en het verkeersbeleid.

De Duinstag (VWG Katwijk) jrg. 6 nr. 2, juni 1991.

- Uilen in de Gemeente Katwijk. 4 p. Bosuilen en 3 p. Ransuilen resp. in het Panbos en Berkheide. Steenuil vanaf 1976 exit.
- Aankomst zomergasten in Katwijk 1986-1991. Enige vroege aankomsten: Huiszwaluw 3 april, Rietzanger 1 april.
- Wintertellingen Werkgroep Berkheide '90/'91. Bijv. 80 Aalscholvers half januari, 18 Groene Spechten half maart.

Ficedula (VWG Twente) jrg. 20 nr. 2, juni 1991.

- De tweede 'Big Day' in Twente. Een nieuw regionaal record voor de regio: 114 soorten op 11 mei 1991.
- Verslag Ringseizoen 1990 van Ringstation Overdinkel.
- Fenologie 1989. Vroeg: Zwarte Roodstaart 28 februari, Boomvalk 11 maart, Boompieper 15 maart, Koekoek 28 maart.

De Fitis (VWG Zuid-Kennemerland) jrg. 27 nr. 2

- Overnachtende grutto's in de Spaarnwouderplas zomer 1990. Half juni werden er 740 slapende grutto's geteld.
- Huiszwaluwen in Zuid-Kennemerland. Minder dan 200 paar, echter geen volledige telling.
- Vinkenbaan 'C. van Lennep' in 1990. Vooral veel Graspiepers geringd; terugmelding van Zwartkop uit Algerije.

De Gieteling (VWG Oost-Veluwe) jrg. 6 nr. 2, juli 1991.

- Steenuilen-onderzoek. Al 3 jaar worden er 86 nestkasten voor Steenuilen gecontroleerd, 53 paar in 1990 met 118 jongen.

De Grauwe Gors (Avifauna Groningen) jrg. 19 nr. 2, juli 1991.

- Akkervogels in Groningen. Themnummer met zeer degelijk onderzoeksverslag over de broedvogels van Groningse akkers.

De Graspieper (Samenwerkende VWG's Noord-Holland) Jrg. 11 juni 1991, jubileumnummer.

- 10 jaar Watervogeltellingen 1981-1990 in Noord-Holland. O.m. over Ganzentellingen rond Amsterdam.

De Grutter (Vogelbeschermingswacht Zaanstreek) jrg. 15 nr. 3, juni 1991

- Over het ringen van vogels. Inleidend overzichtsartikel over het vogeltrekonderzoek d.m.v. het ringen van vogels.
- Jan P. Strijbos 100 jaar geleden geboren. Op basis van Telegraaf-interview met zijn dochters, half maart 1991.

De Grutter (Vogelbeschermingswacht Zaanstreek) jrg. 15 nr. 4 aug. 1991.

- Van veenweide naar moerasbos. Voorstel om onrendabele veenweidegebieden te laten verruigen tot natuurlijk moerasbos.
- Woningbouwverenigingen op de bres voor gierzwaluw. Gaan gierzwaluw dakpannen gebruiken.

De Kleine Alk (VWG Alkmaar e.o.) jrg. 9 nr. 2 september 1991.

- De Futen van Alkmaar. Populatietoename van de Fuut op platteland van Noord-Holland leidde tot kolonisatie van steden.
- Zeetrek Maart-mei 1991. Half maart goede trek van Bonte Strandlopers, 3e week april veel Kuifduikers, eind april sterke doortrek van sterns; van 7 tot 10 mei trokken er veel arctische steltlopers door.

De Korhaan (VWG Gooi e.o.) jrg. 25 nr. 3, juli 1991.

- Midwinter watervogeltelling 1991. Bijna 900 Kleine Zwanen, 21.000 Smienten, en slechts 2000 ganzen geteld.
- Watervogeltelling Gooimeerkust 1990/1991. Maximaal bijna 15.000 Smienten in het Gooi- en Eemmeer.
- Verslag van de werkgroep Kerkuilen. Er zijn 23 kasten geplaatst, en 2 solitaire en 4 dode kerkuilen aangetroffen.

De Kruisbek (Vogelwacht Utrecht) jrg. 34 nr. 3, juni 1991

- Wintertellingen van vogels in dorpen. Vijf jaar werden alle gewone wintervogels in Doorn en Driebergen geteld.
- Huiszwaluwtellingen in Zuidwest-Utrecht. 750 paar in het Zuidelijk en Westelijk deel van de provincie Utrecht.
- Weidevogels in Eemland 1989. Weidevogel-inventarisatie van de Eempolders: Kemphaan uitgestorven.

De Kruisbek (Vogelwacht Utrecht) jrg. 34 nr. 4, augustus 1991.

- De Grutto's van de Jacobssteeg. Weidevogelbeschermingsproject in samenwerking met boeren.
- Merendeel Nederlandse Gemeenten stopt jacht op onschadelijke vogels. 11 soorten-actie succesvol.

De Meerkoet (Natuur- en milieufederatie Wierhaven) 1991 nr. 2 juni.

- Zwarte sternonderzoek 1990. Slaaptrek richting Balgzand van 30.000 Zwarte Sterns in een kwartier. "Hier gebeurt iets fundamenteels". Op 10 augustus 1990 werden bij Den Oever 114.000 Zwarte Sterns op slaaptrek geteld.
- Broedgevallen van stootvogels en uilen. 22 p. Bruine Kiekendief, 3 p. Boomvalken, 1 p. Kerkuil in de Wieringermeer.

De Mourik (VWG Rijk van Nijmegen) jrg. 17 nr. 1

- Het Paapje in het Rijk van Nijmegen 1907-1989. Als broedvogel is het Paapje behoorlijk zeldzaam geworden.
- Broedvogels van de Moespotse Waard in 1990. In 1988 een mogelijk broedgeval van de Kwak.
- Wintervogeltelling Land van Cuyk, dec. 1990. Nog behoorlijke aantallen Geelgorzen.

Noord-Hollandse Milieukrant nr. 1, febr. 1991.

- Schiphol: driedubbel overgehaalde plannenmakerij. "Het milieubesef in de politiek is niet meer dan een vernisje".

Stichting Het Noord-Hollands Landschap, Jaarverslag 1990. Met inventarisatie-verslag IJperveld (p.9). Rietzangers!

De Skor (VWG Texel) jrg. 10 nr. 3

- Vogels van Polder Waal & Burg 1990. Nota Bene: geen broedende Kemphanen, Watersnippen of Zomertalingen!
- Velwaarnemingen april-mei 1991. 23 maart tot 23 april een Kleine Burgemeester op de Muyplas.

De Skor (VWG Texel) jrg. 10 nr. 4.

- Juvenile Zeearend op Texel juli-augustus 1991. Afkomstig uit Sleeswijk-Holstein, trachtte Pauw te slaan.
- Veldwaarnemingen voorjaar en zomer 1991. 21 juni 15-20 Bijeneters, half augustus 2 Ruigpootbuizerds.

De Tringiaan (VWG Schagen) jrg. 14 nr. 4, juni 1991.

- de Kerkuil in het werkgebied van de VWG Schagen. 11 kasten geplaatst, nog slechts 1 p. in St. Maartensbrug.
- Resultaten Broedvogels Wildrijk (St. Maartenszee). Vogelstand loopt terug door Bollenteelt.

De Tringiaan (VWG Schagen) jrg. 14 nr. 5, sept. 1991.

Vogelnieuws (Gezamenlijke uitgave Vogelbescherming & SOVON) 1990 nr. 2

Vogelbescherming Nieuwsbulletin jrg. 4 nr. 2, juni 1991

SOVON Nieuws (Samenwerkende Organisaties Vogelonderzoek Nederland) jrg. 4 nr. 2

- Patrijzen en agrarisch cultuurland. Anno 1990 bedraagt de patrijzenpopulatie 5% van die van na WO II: 20-25.000 p.

SOVON Nieuws (Samenwerkende Organisaties Vogelonderzoek Nederland) jrg. 4 nr. 3

- Verslag Bijzondere Niet-Broedvogelsoortenproject 1989-1991. 't Zeldzaamst blijken Dwerggans en Notekraker.

SOVON-Nieuwsbrief Noord-Holland van febr. 1990, mei 1990, sept. 1990, dec. 1990, april 1991, en aug.

1991. Roekenkolonie in A'dam-Oost in 1989, verdwenen door door het kappen van de nestbomen. In 1990

2 p. Buidelmezen en 70 p. Blauwborsten in het Westelijk Havengebied; 4 p. Krooneenden op de Botshol., en 12 p. Grauwe Ganzen in Waterland.

Vogelbescherming Nieuwsbulletin jrg. 4 nr. 3, mei 1991.

speciaal nummer over de Kerkuil. In 1990 broedden >1000 paar Kerkuilen in Nederland; in Flevoland 54 paar.

De Winterkoning (VWG Castricum) jrg. 26 nr. 3.

- Vinkenbaanverslag 1990. "De klapper van de maand was een Swinhoe's Boszanger, op 17-9 uit de abelen geplukt."
- Interessante terugmeldingen. Zwartkop in sept. '90 geringd, in januari 1991 teruggemeld van IJIsland (2000 km.)

Natuurbeleidsplan in kort bestek.

Bovengenoemde regionale vogeltijdschriften circuleren in een leesmap onder leden van de VWGA.

Voor deelname aan deze leeskring kan men zich opgeven bij Henk de Groot tel. 6414014.

Bibliotheek & Archief van de VWGA zijn te raadplegen op afspraak bij

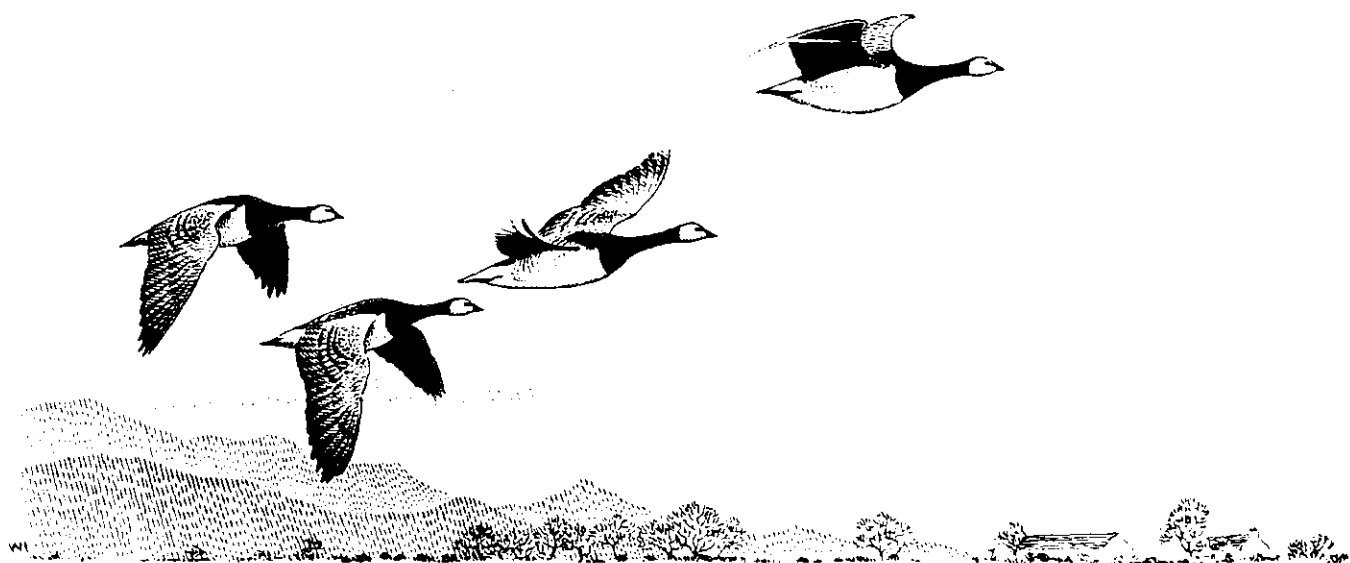
Ruud Vlek Spuistraat 302, 1012 VX Amsterdam, tel. 6279024/5254781.

Leliegracht 44
1015 DH Amsterdam
The Netherlands
(020) 6 23 61 86
Fax (020) 6 38 23 03

Boekhandel voor
architectuur en design
stedebouw en planologie
tuin- en landschapsarchitectuur
flora's en andere natuurgidsen

Architectura & Natura
INTERNATIONAL BOOKSELLERS

- A DICTIONARY OF SCIENTIFIC BIRDNAMES** f 78,00
James A. Jobling, Oxford 1991
- Geïllustreerde Encyclopedie van de Vogels** f 99,00
Een compleet overzicht van alle vogelsoorten van de wereld
dr. Christopher M. Perrins
- The Birds of Japan** f 131,95
Mark A. Brazil, illustrated by Masayuki Yabuuchi
- Birds of Kenya** f 97,75
Dave Richards
- Het vogelboek voor kinderen** f 19,90
Marianne Koch, Thieme
- Guide to the Birds of Madagascar** f 110,05
O. Langrand

INHOUD *De Gierzwaluw* 29 (1991), nr 3

De problemen zijn de Vogelwerkgroep nog niet uit, Annelies Römer	27
Enkele huishoudelijke mededelingen	28
Zanglijsters op slakkenjacht, Joh. J. Frieswijk	29
Waarnemingen in de regio Amsterdam, maar t/m augustus, Peter Scholten	31
De Ruigpootbuizerd (<i>Buteo lagopus</i>), Herbert Fonteyne	38
Knipsels	41
Ontvangen literatuur juli – september 1991, Ruud Vlek	44